

Poslanica ob mednarodnem dnevu družin

15.5.2026 - | gov.si

15. maja obeležujemo mednarodni dan družin, ki ga je leta 1993 razglasila Generalna skupščina Združenih narodov z namenom poudarjanja ključne vloge družin v družbi ter spodbujanja razprave o izzivih, s katerimi se družine soočajo v sodobnem svetu.

Letošnja tema, »Družine, neenakosti in dobrobit otrok«, v ospredje postavlja vpliv družbenih in ekonomskih neenakosti na stabilnost družin ter na razvojne možnosti otrok in opozarja na pomen celovitih, družini usmerjenih politik, ki zmanjšujejo neenakosti, krepijo odpornost družin, zmanjšujejo tveganje revščine in ustvarjajo bolj enake možnosti za vse otroke, ne glede na socialni ali ekonomski položaj družine, v kateri odraščajo.

Slovenija se uvršča med najuspešnejše države Evropske unije pri zmanjševanju tveganja revščine otrok in socialne izključenosti otrok. K temu prispevajo ciljno naravnani socialni transferji in ukrepi družinske politike, ki krepijo socialno varnost družin z otroki. Med ključne ukrepe sodijo otroški in starševski dodatki, subvencije vrtcev, brezplačni vrtec za drugega in vse nadaljnje otroke, subvencionirane šolske malice, dodatki za otroke s posebnimi potrebami ter različne olajšave za velike družine.

Eden od ključnih stebrov podpore družinam je tudi sistem skrbstvenega varstva. Slovenija ima enega najdaljših in najbolj celovitih sistemov starševskih dopustov, ki zagotavlja 100-odstotno nadomestilo plače v času materinskega, očetovskega in starševskega dopusta. Z novelo Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih iz leta 2023 se je uvedlo 60 dni neprenosljivega starševskega dopusta za vsakega od staršev. Ta ukrep spodbuja večjo vključenost očetov v zgodnje obdobje otrokovega življenja ter prispeva k bolj uravnoteženi delitvi skrbstvenega dela v družini.

Družinska politika ne temelji le na finančnih dodatkih, olajšavah, plačanih dopustih za starše in sistemu predšolskega varstva. Enako pomemben del podpore predstavljajo dostopne storitve za otroke, mladostnike in njihove družine. S tem namenom ministrstvo sofinancira programe v podporo družini, ki temeljijo na sodobnih konceptih podpore in (samo)pomoči, za zmanjševanju družbenih neenakosti ter krepitvi položaja ranljivih družin. Programi dopolnjujejo socialnovarstvene storitve in prispevajo k večji socialni vključenosti družin in posameznikov.

Med oblikami podpore so tudi centri za družine. Gre za odprte in dostopne prostore srečevanja, učenja, svetovanja in podpore, ki omogočajo krepitev socialnih vlog otrok, mladostnikov in njihovih družin, spodbujajo kakovostne medosebne odnose ter podpirajo razvoj pozitivnega starševstva. Centri za družine brezplačno izvajajo preventivne programe, izobraževalne delavnice, svetovalne oblike pomoči ter raznovrstne dejavnosti za otroke in mladostnike.

Kljub doseženemu napredku ostajajo izzivi, povezani z dostopnostjo storitev, stanovanjskimi vprašanji in pritiski na družine z nizkimi dohodki. Zato je ključno, da družinska politika tudi v prihodnje krepí enake možnosti za vse otroke in podpira družine v različnih življenjskih okoliščinah. Takšno usmeritev podpira tudi Nacionalni akcijski načrt Republike Slovenije za jamstvo za otroke 2022 - 2030, s katerim si Slovenija prizadeva dvigniti blaginjo otrok, okrepiti njihovo zaščito in varstvo ter zmanjšati prikrajšanosti in izključenost v otroštvu, ki se lahko prenašajo tudi v odraslo življenje. Ukrepi so usmerjeni v boljši dostop do predšolske vzgoje in varstva, izobraževanja (vključno s šolskimi dejavnostmi), zdravstvenega varstva, zdrave prehrane in ustrezne nastanitve.

<https://www.gov.si/novice/2026-05-13-poslanica-ob-mednarodnem-dnevu-druzin>